

LÍNIA DIRECTA

IX

Antoni I. Alomar i Aina Moll

Palma
2002

Aquests articles foren publicats al *Diario de Mallorca* amb el suport de la Campanya de Normalització Lingüística.

© del text: Aina Moll i Antoni I. Alomar, segons l'autoria dels textos, 2002.

© de l'edició: Conselleria d'Educació i Cultura, Direcció General de Política Lingüística.

Producció: Produccions Estelroig. C/ de l'Ermità, 17. 07240 Sant Joan.

Dipòsit Legal: PM 2210-2002

XX

Seny, seny! que cervell, en venen

M'ha semblat convenient encapçalar aquesta *Línia Directa* amb una expressió popular que el *Diccionari Català-Valencià-Balear* localitza exclusivament a Mallorca i Menorca, i per tant pot satisfer els defensors de «lo nostro». Mon pare

l'emprava sovint en situacions com l'actual, perquè expressa molt bé una ferma reclamació de sensatesa —suavitzada amb una amable ironia— que resulta necessària davant l'absurda crispació que s'ha produït darrerament quant a la nostra llengua, al seu àmbit geogràfic i al seu ús.

La cosa va començar quan el President Soler anuncià com una de les prioritats del seu govern l'impuls a la normalització lingüística, i ha anat *in crescendo* fins a l'esperpèntic «ABC» del 12 de desembre. Entremig, manifestos firmats per unes quantes famílies al complet, plataformes cíviques, ultimàtums al President, iniciatives parlamentàries al meu entendre poc oportunes, com la proposta d'«oficialitzar» el terme *Països Catalans*, i declaracions del Consell de Govern al meu entendre igualment poc oportunes, com el rebuig emfàtic del mateix terme com si es defensassin d'una acusació infamant...; i la llista podria ser més llarga.

Només el President ha mantingut en tot moment una actitud serena i ponderada davant les intemperàncies de propis i estranys, contestant amb senzillesa preguntes de resposta òbvia que li eren formulades reiteradament, i lllevant ferro a accions i acusacions que haurien pogut emmetzinar el clima polític si haguessin rebut la resposta contundent que sovint mereixien. Sembla que aquesta actitud hauria d'haver tingut prou força d'exemplaritat per aturar la crispació creixent a causa (o amb l'excusa) de la política lingüística, però lamentablement no ha estat així.

Deixau-me, doncs, repetir: *seny, seny! que cervell, en venen*, des d'aquesta *Línia Directa* on hem tractat ja tantes vegades aquests temes, objecte de polèmica inacabable. No insistiré novament en els aclariments (qui hi estigui interessat, els trobarà en els vuit fulletons que en recullen tots els texts i que es poden obtenir gratuïtament al nostre local, c/ Julià Álvarez, 7). Assenyalaré només uns quants fets que al meu entendre és necessari i urgent que admetem tots plegats.

1. La qüestió de noms

Independentment de la posició que cadascú tengui sobre la qüestió, hi ha uns fets innegociables:

a) La llengua pròpia de les Balears és la mateixa que es parla «de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó» (per dir-ho amb una frase estereotipada). El seu nom científic és *llengua catalana*, i aquest és també el nom que li dona l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, que l'oficialitza, com a pròpia de la Comunitat Autònoma, juntament amb el castellà, oficial a tot l'Estat.

b) L'àmbit geogràfic d'aquesta llengua no coincideix amb cap entitat político-administrativa: va més enllà de la frontera d'Estat, amb la Catalunya del Nord o

Catalunya francesa, i de les fronteres autonòmiques amb la Franja aragonesa, i no arriba als límits autonòmics de la Comunitat Valenciana, que té una franja de parla castellana. Per tant, és un *territori que no té nom oficial* i per designar-lo s'usen expressions del llenguatge corrent, la més polèmica de les quals és *Països Catalans*.

c) Les vicissituds de la nostra història han fet que actualment hi hagi una gran desinformació i preses de posició enconstrades davant aquests dos noms, i amb seny i bona voluntat hem d'aconseguir que no alterin la bona convivència ciutadana.

El seny ens diu que en l'àmbit privat tothom és lliure de triar, entre els noms en disputa, el de la seva preferència; és allò que hem dit tan sovint: *donau a la llengua* —i al territori on es parla— *el nom que vulgueu, però emprau-la tant com pugueu*.

El seny ens diu també que l'Administració està obligada a usar el nom de *llengua catalana*, perquè és el científic i oficial, i que el fet d'evitar-lo amb perfrasis com *la nostra llengua* o *la llengua de les Balears* no resol el problema, sinó que afavoreix la confusió; i ens diu igualment que per designar l'àmbit total de la llengua, que no té nom oficial, no està obligada a emprar cap expressió determinada, i per tant farà bé d'evitar el nom que fèr determinades sensibilitats (però no rebutjant-lo amb grans escarafalls, com si fos un terme maleït) i decantar-se per un de neutre, —per exemple, *terres de llengua catalana*—, «digerible» per tothom.

2. La llengua, feina de tots

El recobriment de l'ús normal de la llengua pròpia, en tots els àmbits i usos, és un *dret irrenunciable* de la Comunitat de les Illes Balears, i contribuir-hi és un *deure* de tots i cadascun dels ciutadans, i en primer lloc dels qui tenen responsabilitats institucionals a les Illes Balears. Que aquests ho han entès així, és evident: tant l'Estatut d'Autonomia com la Llei de Normalització Lingüística van ser objecte de consens entre els parlamentaris, i els decrets que s'han dictat per desplegar-los, van en la direcció adequada. És ver que podrien haver estat més exigents, però també és ver que som molt lluny encara de complir-los al cent per cent. Ara bé, fins ara no s'han dictat disposicions relatives als àmbits d'ús no oficials, i hem de reconèixer que, amb honroses excepcions, la societat civil va molt per darrere l'Administració.

c) Que el nou President proclami que és necessari avançar més en els usos oficials i impulsar fort els no oficials, és un fet pel qual ens hem de felicitar, perquè respon a una necessitat, i no és de cap manera una ruptura amb el període

anterior, ja que pren com a nord i guia els texts legals i el programa del seu partit. Fins ara s'havia posat l'accent en la «prudència», i ara es posa en la «urgència», i és d'esperar que els militants del PP, i els ciutadans en general, ho comprenguin i hi col·laborin tant com puguin.

3. La concòrdia necessària

El seny ens diu que la normalització no pot arribar a bon port si no és en un clima de concòrdia i de bona convivència. Per tant, cal renunciar a les polèmiques enceses (sobretot als «manifests» que deformen la realitat i provoquen fora d'aquí reaccions forassenyades) i practicar a fons la tolerància i l'esperit de justícia.

Siguem homes (i dones) de bona voluntat, receptors de la pau de Nadal. I que l'any 1996 la pau i la concòrdia regnin a les nostres Illes, per a bé del nostre poble i de la nostra llengua.- A. M. (26/12/95)